

Norges vassdrags- og energidirektoratet
Postboks 5091
Majorstua
0301 Oslo

Att.: Henriette Birkelund

Høringsvar - forslag til endring i forskrift om energiutredninger

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gjennomfører offentlig høring av forslag til endring i forskrift 7. desember 2012 nr. 1158 om energiutredninger (foe). Forslaget innebærer blant annet en utvidelse av dagens ordning med regionale kraftsystemutredninger der vurderinger om koordinert nettutvikling på tvers av nettnivå og mellom områdekonsesjoner i større grad tas inn i utredningsprosessen. Energi Norge imøteser i utgangspunktet disse endringen i NVE regelverk og mener de vil bidra til bedre nettplanlegging og mindre ressursbruk.

Kraftledningsprosjekter er ofte svært kostbare og kan medføre økt nettleie for kunden og påføre samfunnet miljøinngrep. Siden nettkundene betaler for nettutviklingen, er det avgjørende å sikre en felles forståelse av behovet for nett og at det ikke bygges ut mer nett enn det som er nødvendig. I en periode med mange prosjekter og tilhørende store investeringer, nye teknologiske løsninger, økt etablering av lokal produksjon og digitalisering av kraftsystemet, er det et behov for å sikre at nettselskapene:

- Har fokus på kostnadsnivået
- Vurderer alternativer til nettutbygging
- Vurderer og forstår hvordan ulike prosjekter påvirker hverandre
- Har en omforent metodikk for å sikre konsistens i vurderingen av ulike prosjekter

Energi Norge mener at dagens rammer for planlegging og rapportering bør videreutvikles og at det bør legges til rette for økt koordinering mellom selskaper og nettnivå i fremtiden. Energi Norge ønsker derfor i utgangspunktet NVEs forslag til økt koordinering og bedre informasjonsflyt i nettplanleggingen på tvers av nettnivåer og nettselskaper velkommen.

Energi Norge erfarer at dagens KSU-ansvarlige har hatt ulike syn på gjeldende krav til energiutredninger, at enkelte anser flere av kravene som unødvendige, og at de legger til grunn ulik metodikk, blant annet knyttet til samfunnsøkonomiske beregninger. På et møte om KSU-ordningen arrangert i regi av Energi Norge i januar, uttalte NVE at man kan oppnå mer enhetlige og konsistente samfunnsøkonomiske vurderinger gjennom en kombinasjon av bedre veiledere og ulike forum/arbeidsgrupper mellom de KSU-ansvarlige.

Energi Norge støtter NVEs forslag til endring i forskrift om energiutredninger. Energi Norge forventer samtidig at NVE får utarbeidet oppdaterte veiledere og bidrar til å få etablert fora/arbeidsgrupper der de KSU-ansvarlige kan diskutere sentrale problemstillinger, for eksempel knyttet til samfunnsøkonomiske beregninger. På den måten vil man kunne oppnå større grad av konsistens mellom rapportene, sikre at de KSU-ansvarlige har en felles forståelse av utviklingstrekk knyttet til produksjon, sluttbruk og ny teknologi. På den måten kan dette bidra til at vi får en mer rasjonell utbygging av strømmettet.

Vi viser til NVEs høring datert januar 2017 og har noen kommentarer til noen enkeltpunkter.

Ny bestemmelse om å inkludere vurderinger av distribusjonsnettet i de regionale kraftsystemutredningene

Energi Norge ser at utviklingen knyttet til produksjon (mer distribuert produksjon, mer variabel fornybar produksjon, og egenproduksjon/plusskunder), endringer på sluttbrukersiden (elbiler, sluttbrukerfleksibilitet, lokal lagring mm) og den teknologisk utvikling (smarte nett, styringssystemer i hus/næringsbygg) skaper nye utfordringer og muligheter. Etter hvert som distribusjonsnettet får større betydning for overliggende nett, er det naturlig at utviklingen i distribusjonsnettet tas hensyn til i de regionale kraftsystemutredningene. En forsterket koordinering vil sikre at de beste løsninger identifiseres på tvers av konsesjonsområder og nettnivå. Det viktigste er å få på plass et forum for bedre koordinering mellom områdekonsesjonærer. Dette vil bidra til en mer samfunnsøkonomisk rasjonell utvikling av kraftsystemet. Energi Norge støtter derfor NVEs forslag.

Det er fornuftig med en god koordinering både mellom områdekonsesjonærer og mellom nettnivå slik at en sikrer at gode tiltaksalternativ løftes frem og vurderes. For strenge krav til detaljutredninger kan imidlertid redusere tilfanget av de mer usikre investeringsbehovene og tiltaksalternativene til KSU arbeidet. Noe slikt kan være lite heldig og kontraproduktivt. Vi mener derfor at NVEs forslag bør forenkles noe, særlig mht. krav til samfunnsøkonomiske vurderinger. På KSU stadiet bør det ikke være krav om samfunnsøkonomiske vurderinger for alle tiltak. Detaljerte analyser hører hjemme i det videre utredningsarbeidet, neste steg etter en tidlig KSU belysning.

Selv om de samfunnsøkonomiske vurderingene kalles forenklede, så krever de relativt mye innsats. Endringstakten er høy i distribusjonsnettet. Dette kan bety stor usikkerhet mht. analyseforutsetninger. Ved premature krav om samfunnsøkonomiske vurderinger, er det risiko for at utredningsansvarlig må gjøre mye jobb med begrenset senere nytteverdi. Dette er samfunnsøkonomisk ugunstig.

KSU arbeidet bør etter vårt syn fremme og skape bevissthet rundt alternative løsninger i det regionale nettet, på tvers av nettnivå og på tvers av konsesjonsgrenser. I fremtiden bør en fortsatt belyse forventende regionalnettsbehov med aktuelle tiltaksalternativ. Måten dette gjøres på bør imidlertid være enkel. For hvert tiltak bør en angi dets modenhet samt kort beskrive aktuelle alternativ. Alternativene bør, som høringsforslaget påpeker, favne distribusjonsnettløsninger. Om ingen slike er realistiske, bør det være krav om at dette påpekes spesielt. Eventuelle samfunnsøkonomiske vurderinger bør begrenses til et fåtall modne tiltak (høy sannsynlighet og kort tid til realisering). Distribusjonsnettet er som tidligere nevnt mer levende enn det regionale nettet. Det er derfor fornuftig å håndterer forhold i grensesnittet mellom områdekonsesjoner på en annen måte. Vi forslår at KSU arbeidet begrenses til en enkel oppsummering av situasjonen mellom områdekonsesjonærer mht. dagens nett og mulige fremtidige tilknytninger med skisser til mulige tiltak. Målet er å etablere nødvendig bevissthet om utfordringer og muligheter. En enkel fritekstbeskrivelse for hvert grensesnitt kan være tilstrekkelig.

Ny betegnelse av høyeste nettnivå

Energi Norge har ingen kommentarer til forslaget om ny betegnelse av høyeste nettnivå .

Oppheving av bestemmelse om rapportering av komponentdata i grunnlagsrapporten

Statnett legger i disse dager til rette for en KSU-tilpasset visning i Fosweb (våren 2017). Energi Norge ønsker derfor å avvente å kommenteres NVEs forslag om å oppheve bestemmelsen om rapportering av komponentdata i grunnlagsrapporten til vi ser sluttproduktet fra Statnett.

Energi Norge mener at NVE også bør vente med å vedta forskriftsendringen til sluttproduktet fra Statnett er klart. Dersom sluttproduktet fra Statnett fungerer etter hensikten, vil opphevingen av bestemmelsen fjerne mye dobbeltarbeid.

Ny bestemmelse om pålegg om utredninger av nettmessige konsekvenser

Energi Norge deler NVEs oppfatning om at KSU-ansvarlige bør ta hensyn til alle viktige endringer i energisystemet for å sikre en samfunnsmessig rasjonell utvikling av strømmettet. Energi Norge støtter derfor NVEs forslag om å bytte tittel tilbake til *energisystemet* i stedet for bare kraftsystemet og at NVE bør ha hjemmel til å pålegge områdekonesjonærene å gjøre spesifikke utredninger.

Hjemmel for pålegg bør etter vårt syn også favne anleggskonesjonærer.

Ny bestemmelse om rapportering av nettkapasitet i hovedrapporten

Energi Norge mener at det bør legges vekt på mer konsistens mellom rapportene. I tillegg mener Energi Norge at det å inkludere tilgjengelig nettkapasitet for innmating av ny kraftproduksjon i regional- og transmisjonsnettet i den offentlige versjonen av kraftsystemutredningen, ikke påfører KSU-ansvarlige merarbeid, siden informasjonen allerede er tilgjengelig i grunnlagsrapporten. Det er viktig å understreke at det er den aktuelle netteier som skal definere kapasitet i eget nett. Energi Norge støtter derfor NVEs forslag om rapportering av nettkapasitet i hovedrapporten.

Ny bestemmelse om Statnetts oppgaver

Vi tror det er fornuftig å skille på Statnett som anleggseier og Systemansvarlig, og vi tenkte å forslå at en benytter "Systemansvarlig" i forskriftsteksten.

Energi Norge støtter NVEs forslag om å kunne pålegge Statnett å uttale seg om meldinger og anleggskonesjoner for kraftoverførings- og produksjonsanlegg fra andre konsesjonærer, som kan påvirke utviklingen i transmisjonsnettet. Hensikten er å unngå at en sen eller manglende uttalelse fra Statnett bidrar til å forsinke konsesjonsprosessen eller føre til feil vedtak.

Til forslaget «Ny bestemmelse om å inkludere distribusjonsnettet i regionale kraftsystemutredningene» har vi et par kommentarer

Energi Norge støtter i store trekk intensjonen og forslagene til nye arbeidsoppgaver. Vi mener imidlertid at det ikke skal forlanges at områdekonesjonærene skal utføre samfunnsøkonomiske vurderinger av de «grenseoverskridende» tiltakene.

En *områdekonesjonær* kjenner forholdene på sin side av grensen, men ikke på den andre siden. For områdekonesjonærene vil det kreve mye tid å sette seg inn i forholdene på den andre siden av grensen, eller alternativt utføre en del gjetninger. For den *utredningsansvarlige* som skal sammenstille alt i sin KSU, vil slike samfunnsøkonomiske vurderinger ikke nødvendigvis ha noen stor verdi, da det trolig vil variere hvordan områdekonesjonærene verdsetter både forholdene i eget nett og forholdene på den andre siden av grensen. Dersom det kreves samfunnsøkonomiske vurderinger, er det bedre at den utredningsansvarlig utfører disse selv, basert på opplysninger fra områdekonesjonærene om de tekniske forholdene og deres forslag til alternative løsninger. Den utredningsansvarlige har normalt mer erfaring i å utføre samfunnsøkonomiske beregninger enn områdekonesjonærene og ofte også mer kunnskap om nettet på andre siden av grensen.

Vi foreslår også at begrepet «grenseoverskridende» erstattes med «på tvers av konsesjonsområdet».

På bakgrunn av det overnevnte foreslår vi følgende omformulering av nytt ledd i §12:

Områdekonsesjonærer skal i forbindelse med utarbeidelsen av de regionale kraftsystemutredningene gi utredningsansvarlig en oppdatert vurdering av nettsituasjonen mot alle tilgrensende områdekonsesjonærer og mot overliggende nett. Områdekonsesjonærene skal også vurdere om det finnes mulige tiltak på tvers av konsesjonsområdene som alternativer til investeringer i eget nett.

Endret formålsbestemmelse

Energi Norge har ingen kommentarer til forslaget om endret ordlyd i §1 første og annet ledd.

Endret bestemmelse om utredningsansvarlig og endret overskrift på kapittel 3

Energi Norge er enige med NVE i at forhold i underliggende nett vil få stadig større betydning for nettplanlegging fremover og bør derfor tas hensyn til. Energi Norge støtter derfor NVEs forslag om å endre bestemmelsen om utredningsansvarlig og endret overskrift på kapittel 3, ved å endre betegnelsen *kraftsystemutredninger for regionalnett* til *regionale kraftsystemutredninger*. Vi mener at NVE bør spesifisere nærmere hva innholdet i kraftsystemutredningene skal være.

Endret bestemmelse om krav til innhold i grunnlagsrapporten i transmisjonsnettet

Det skal foretas store investeringer i transmisjonsnettet i årene fremover. De fleste prosjektene utløses som regel av forventet utvikling i overføringsbehovet, og konsekvensene av en forsinkelse kan derfor bli stor. Det er derfor viktig at Statnett redegjør for konsekvensene av eventuelle forsinkelser på en utfyllende måte. En slik redegjørelse vil også kunne brukes for å vurdere konsekvensene av å utsette konkrete prosjekter. Energi Norge støtter derfor NVEs forslag om krav til innhold i grunnlagsrapporten i transmisjonsnettet, som et viktig første steg.

Vi stiller gjerne opp i et møte for å utdype vårt syn.

Med vennlig hilsen

Energi Norge

Einar Westre
Direktør nett og marked

Trond Svartsund
Næringspolitisk rådgiver